

PIKC “Rīgas Tehniskā koledža”

Sandra Ozola

2. un 3. kursu jauniešu informētība par karjeras atbalstu

PIKC “Rīgas Tehniskajā koledžā”

Rīga, 2020

Situācijas analīze karjeras attīstības atbalsta sistēmas funkcionēšanā PIKC “Rīgas Tehniskajā koledžā”

Darba mērķis – aptaujāt audzēkņus, lai noskaidrotu un analizētu situāciju par karjeru, karjeras pakalpojumiem un atbalsta saņemšanas iespējām PIKC “Rīgas Tehniskajā koledžā”, kā arī uzzinātu 2. un 3. kursu audzēkņu viedokli, vai izvēlēta specialitāte pēc pamatskolas ir atbilstoša pašreizējām jauniešu interesēm.

Anketu paraugu var apskatīt pielikumā Nr.1.

Anketēšana audzēkņiem tika veikta no 07.04.2020. līdz 30.04.2014, analīzē tika izmantota kvantitatīvā pētījumu metode. Sadarbībā ar PIKC “Rīgas Tehniskās koledžas” audzinātājiem, tika aptaujāti 2. un 3. kursu audzēkņi. Aptaujā piedalījās 147 respondenti. Tieši 2. un 3. kursu audzēkņi tika izvēlēti, jo šajā vecumā jauniešiem ir profesionālās krīzes personības veidošanās procesā.

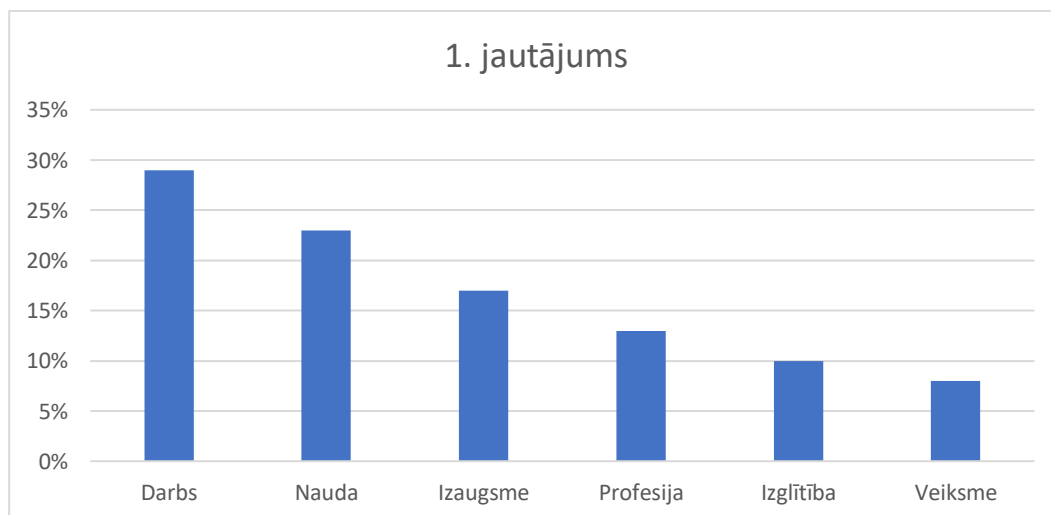
Tālāk ir apkopoti un analizēti anketu rezultāti.

Atbildot uz pirmo anketas jautājumu :“Kas Tavuprāt ir KARJERA”, jauniešiem vajadzēja uzrakstīt savu definīciju vai vārdus, kuri viņiem saistās ar vārdu „karjera”. Jaunieši, atbildot uz pirmo jautājumu, bieži vien minēja vairākus vārdus, kas viņiem saistās ar vārdu „karjera”.

Lielākai daļai aptaujāto jauniešu (29%) karjera asociējas ar darbu. Tika minēti tādi vārdu salikumi kā labs darbs, darbavieta, galvenā nodarbošanās.

Otrais visbiežāk lietots vārds, kas jauniešiem asociējas ar karjeru, ir nauda, finansiālā labklājība, augsts atalgojums (23%).

17% jauniešu karjera asociējas ar jēdzienu “izaugsme”, 13% jauniešiem tā ir profesija. 10% jauniešiem karjera asociēja ar izglītību, bet 8% uzskata, ka karjerā būtiska ir veiksmē.

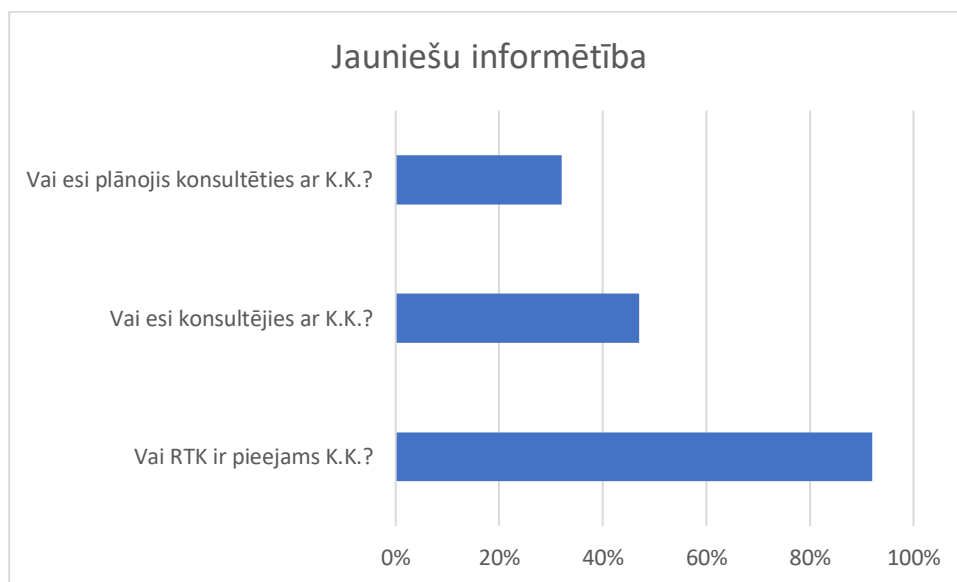
1. att. Kas, Tavuprāt, ir KARJERA?

Savukārt analizējot 2. jautājumu, vai esi domājis par nākamo darba vietu, aptaujā tika noskaidrots, ka 83% Rīgas Tehniskās koledžas audzēkņi domā, par darba vietu, beidzot skolu, bet 17% jauniešu par nākamo darba vietu vēl nav nopietni sākuši domāt.

Tikpat svarīgi bija noskaidrot: vai jaunieši zina, ka viņa mācību iestādē ir pieejami karjeras konsultanta pakalpojumi(3); vai viņi ir konsultējušies ar karjeras konsultantu(4); vai viņi plāno izmantot karjeras konsultanta pakalpojumus tuvākā gada laikā(5). Šie jautājumi tika iekļauti anketā un atbildes var redzēt 2.attēlā.

Pārliecinošs vairākums (92%) aptaujāto respondentu atbildēja, ka viņi zina, ka Rīgas Tehniskajā koledžā ir pieejami karjeras konsultanta pakalpojumi, (53%) nav konsultējušies pie karjeras konsultanta, bet lielākā daļa aptaujāto (68%) neizmanto karjeras konsultanta pakalpojumus tuvākā gada laikā .

Iespējams, ka jaunieši uzskata, ka profesija ir izvēlēta jau pamatskolā un pašreiz šis jautājums nav tik būtisks, lai vērstos pie speciālista. Pieļaujams, ka karjeras konsultanta palīdzība būs nepieciešama 4. kursā, ja gadījumā izvēlēta specialitāte nesagādās gandarījumu un jaunieši nevarēs realizēt iecerētos mērķus. Bet par šo jautājumu būtu jāveic atsevišķs pētījums.

2.att. Jauniešu informētība

Svarīgi bija noskaidrot faktoru, kas visbūtiskāk ietekmē jauniešu nākotnes izvēli. Atbildot uz anketas sesto jautājumu – „Kāds no šiem faktoriem visvairāk ietekmēs Tavas nākotnes karjeras izvēli?“, anketā no piedāvātajām iespējām vajadzēja izvēlēties tikai vienu visbūtiskāko

faktoru. Vairāk kā puse (58%) jauniešu atbildēja, ka tieši viņu personīgā izvēle ir pats būtiskākais faktors, (15%) jauniešu lēmumu par karjeru pieņēma, konsultējoties ar vecākiem, tikpat (15%) jauniešu izvērtē draugu priekšlikumu, bet tikai (12%) atzīst, ka apmeklēja karjeras konsultantu. Atbildes skatāmas 3. attēlā.

3.att. Nākotnes profesijas izvēli ietekmējoši faktori

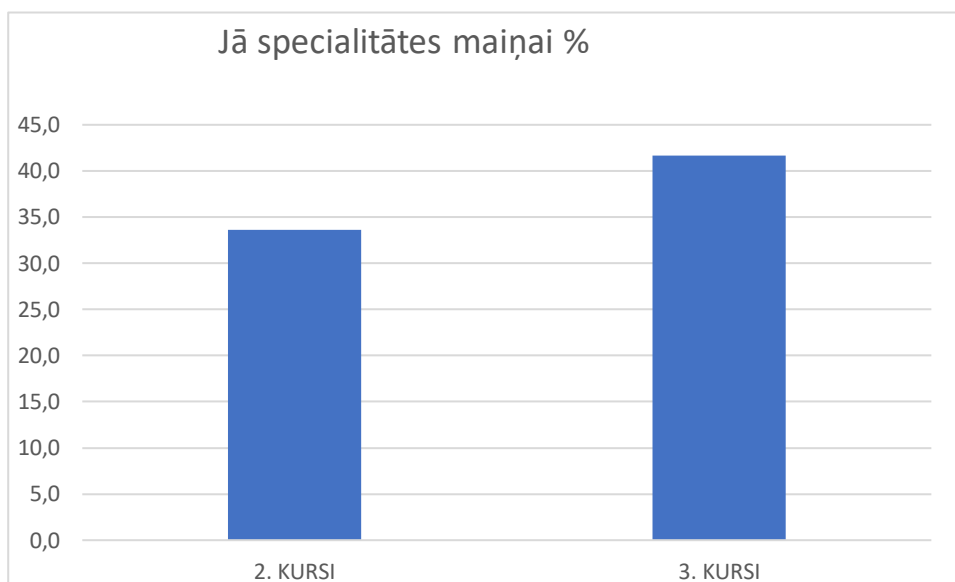
K. Robertss pirmais argumentēja, ka jauniešiem profesija nav atkarīga no personiskās izvēles, bet gan no sociālās noslāņošanās un darba saistības. Iespējams, ka vairākums jauniešu apzināti uzskata, ka viņi paši veic to galveno izvēli, taču īstenībā to ietekmē daudzi faktori.

Vecāku nozīme bērna profesionālās karjeras plānošanā ir neapstrīdama, viņi spēj sniegt nozīmīgu atbalstu. Ideālā gadījumā vecākiem ir jāpiedalās savu bērnu profesionālajā karjeras attīstības atbalsta procesā. 15% respondentu godīgi atbildēja, ka vecāku viedoklis bija izšķirošais faktors profesijas izvēlē. Vienā gadījumā jaunietis pakļaujas citu viedoklim, citā iet savu ceļu. Līdz ar to viss ir nosacīti, jaunietis noteikti izvēlas profesiju patstāvīgi, taču ieklausās vecāku teiktajā.

Izmaiņas darba tirgū, bezdarbs, pastāvīgi pieaugošā informācija par profesijām un izglītības ieguves ceļiem izraisa apjukumu, nenoteiktību un dezinformāciju jauniešos, kas izvērtē savu profesijas izvēli. Bieži audzēkņus ir ierobežojoši termiņi, tādēļ izglītības iestādes izvēle notika pēdējā brīdī. Tas ir nevēlami divu iemeslu dēļ. Pirmkārt, lēmumu pieņem steigā un nezinot visu nepieciešamo informāciju. Otrkārt, var atklāties, ka lēmums ir neadekvāts izvēlētajai profesijai, jo jaunieši parasti izvēlas izglītības iestādi, nevis profesiju. Nozares eksperti saka, ka vispirms jāizvēlas profesija, tas nozīmē, ka audzēkņiem vairāk vai mazāk jāzina, ko viņš/viņa vēlas turpmāk darīt, jābūt vīzijai par konkrētu darbu; tikai pēc tam

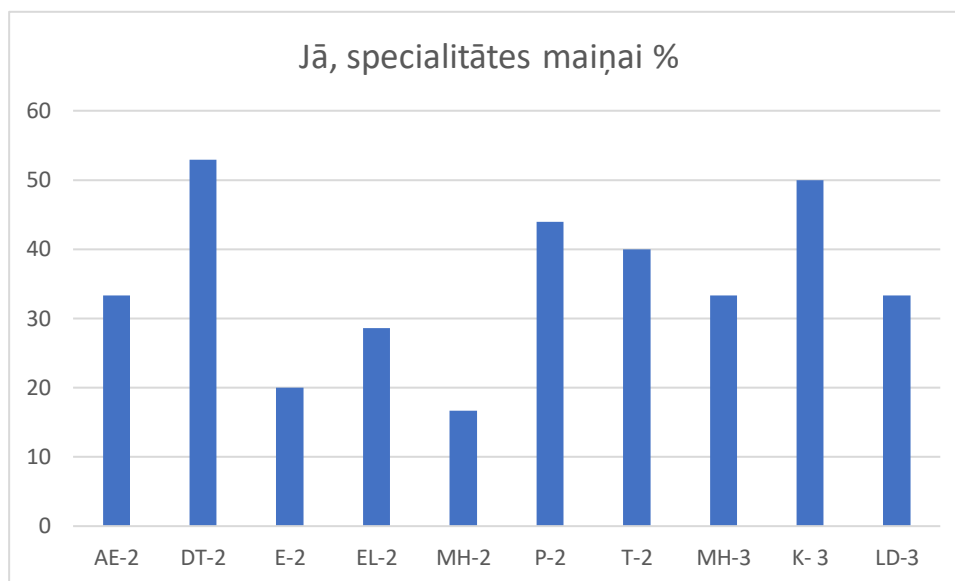
jāpārdomā, kuras izglītības iestādes atbilst viņa/viņas izraudzītajai profesijai karjeras plāna kontekstā. Jauniešiem pietrūkst zināšanu par darba tirgu, darbavietām, izglītības iestādēm un eksāmeniem. Viņi arī neapzinās ierobežojumus, kas ir noteiktām profesijām. Tādēļ anketas 7. jautājumā svarīgi bija noskaidrot: vai audzēkņi ir domājuši par specialitātes maiņu pēc gada vai divu gada mācībām koledžā.

Aptauja pierāda, ka (34%) 2. kursa audzēkņi un (42%) 3. kursu audzēkņi ir gatavi mainīt

4.att. 2. un 3. kursu viedoklis par profesiju maiņu

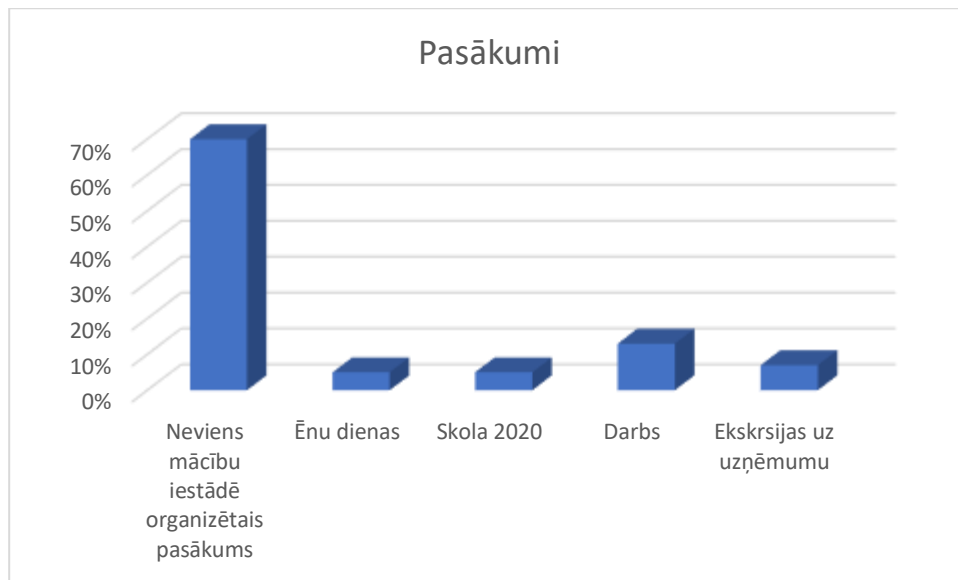
izvēlēto profesiju, kas norāda, ka būtiska loma šajā gadījumā ir karjeras konsultantam audzēkņu nākotnes veidošanā. Vidēji (35%) no visiem aptaujātajiem jauniešiem ir kļūdījušies ar savas profesijas izvēli (sk. 4.att.).

5.att. sadalījums par specialitātēm profesijas maiņā

Anketas 8. jautājumā jauniešiem tika uzdots jautājums: kādi pasākumi viņu mācību iestādē lika aizdomāties par esošās profesijas maiņu, ja gadījumā izvēlētajā specialitātē nav vairs saistoša.

Vairākums (70%) aptaujāto audzēkņu norādīja, ka par profesijas maiņu nav licis aizdomāties neviens mācību iestādē rīkotais pasākums. 13% jauniešu minēja, ka darbs ir noteicošais faktors profesijas maiņai, savukārt 7% audzēkņu nākotnes profesijas maiņu ietekmēja tieši ekskursijas uz uzņēmumiem. Šāda veida ekskursijas ne tikai ļauj iepazīties ar speciālistu, uzņēmuma un nozares darba specifiku, bet arī vislabāk palieka audzēkņu atmiņā, līdz ar to audzēknis var izdarīt secinājumu, vai izvēlētajā specialitātē viņam ir saistoša, bet 5% audzēkņu atzīmēja, ka Ēnu dienas bija noteicošais faktors profesiju izvēles maiņā. Tikpat daudz (5%) respondentu minēta, ka izstāde “Skola 2020” bija izšķirošais faktors specialitātes maiņai (sk. 6.att.).

6.att. Pasākums, kas licis mainīt profesijas izvēli

10.jautājumā jauniešiem bija jāizsaka savs viedoklis par Karjeras konsultēšanas centra nepieciešamību. Atbildot uz 10.jautājumu 29% respondentu atbildēja, ka ir nepieciešams Karjeras konsultēšanas centrs, bet 71% , ka tāds centrs nav nepieciešams.

Pirms profesijas maiņas audzēknim būtu svarīgi apmeklēt karjeras konsultantu, lai jauniešiem labāk saprastu savu profesionālo piederību. Ikvienam būtu jākonsultējas pirms uzsākt studijas jaunā specialitātē.

PIELIKUMS

Anketa

Karjeras atbalsts jauniešiem PIKC "Rīgas Tehniskajā koledžā"

PIKC "Rīgas Tehniskajā koledžā" tiek apkopots 2.un 3.kursu viedoklis par jauniešu informētību karjeras jomā. Anketas mērķis ir noskaidrot jauniešu domas par karjeru, karjeras pakalpojumiem un atbalsta saņemšanas iespējām PIKC "Rīgas Tehniskajā koledžā". Lūdzu Jūs izteikt savu viedokli, atzīmējot vai brīvi sniedzot savu atbildi. Anketa sastāv no divām daļām, tādēļ uzmanīgi sekojiet instrukcijām, kas norādītas pie jautājuma. Aptauja ir anonīma, tās rezultāti tiks izmantoti apkopotā veidā.

Dzimums	Siev./Vīr.
kurss	

1. Kas Tavuprāt ir KARJERA? (uzraksti savu definīciju vai vārdus, kas Tev saistās ar vārdu „karjera”)	
<hr/> <hr/> <hr/>	
2. Vai esi domājis par savu nākamo darba vietu?	Jā/Nē
3. Vai Tavā mācību iestādē ir pieejami karjeras konsultanta pakalpojumi?	Jā/Nē
4. Vai esi konsultējies ar karjeras konsultantu?	Jā/Nē
5. Vai esi plānojis izmantot karjeras konsultanta pakalpojumus tuvākā gada laikā, lai noteiktu profesijas izvēli ar saviem nākotnes plāniem?	Jā/Nē
6. Kāds no šiem faktoriem visvairāk ietekmēja Tavas nākotnes karjeras izvēli? (Izvēlies, lūdzu, tikai vienu visbūtiskāko faktoru, atbildi apvelc).	1. Mana personīgā izvēle 2. Vecāku viedoklis 3. Karjeras konsultanta padoms 4. Situācija darba tirgū 5. Draugu priekšlikums 6. Radnieku ieteikums 7. Cits iemesls 8. Audzināšanas stundās 9. Tikšanās ar dažādu profesiju pārstāvjiem 10. Citi pasākumi/Kādi? _____

7. Vai esi domājis par specialitātes maiņu?	Jā/Nē
<p>8. Ja uz iepriekšējo jautājumu Jūs atbildējāt „NĒ”, tad nākamais jautājums Tev nav jāatbild. Ja uz iepriekšējo jautājumu Jūs atbildējāt „JĀ”, tad uz šo jautājumu jāsniedz atbilde.</p> <p>Kādi pasākumi mācību iestādē Tevi ir aicinājuši domāt par nākotnes profesijas maiņu?</p>	<p>1.Par nākotnes profesijas maiņu man nav licis aizdomāties neviens mācību iestādē rīkotais pasākums.</p> <p>2.Ēnu diena</p> <p>3.Karjeras nedēļa</p> <p>4. Skola 2020</p> <p>5. Darbs.</p> <p>6. Ekskursijas uz uzņēmumiem</p> <p>7.Citi pasākumi/Kādi? _____</p>
9. Vai Tu zināji, ka karjeras konsultants: konsultē, informē un izglīto karjeras attīstības jautājumos?	Jā/Nē
10. Vai Tavuprāt ir vajadzīgi atsevišķi Karjeras konsultēšanas centri?	Jā/Nē

Paldies par atsaucību!